

Kmečka trgovina

Sadni sejem v Mariboru

Od 22. do 25. oktobra se je vršil v Mariboru tradicionalni sadni sejem, ki letos sicer ni bil tako bogato založen kakor druga leta, vendar je dosegel svoj uspeh. Kakor na vseh dosedanjih, se je tudi na letošnjem sadnem sejmu najbolj postavila sadjarska podružnica v št. Petru pri Mariboru, kateri so se letos pridružili tudi Lambušan. Ti sadjerejci iz neposredne mariborske okolice so razstavili svoja namizna jabolka v ameriškanskih zabojih po sredini dvorane. Po kvaliteti in opremljenosti je bilo sadje na višku. Dosegle so se tudi primerne cene. Namizno sadje v ameriškanskih zabojih se je prodajalo po 7 din kg, še lepše kabinetsko sadje, ki ga je razstavila Sadjarska in vinarška šola, pa po 10 din, trgovsko blago, ki so ga v holandskih zabojih razstavile razne sadjarske podružnice s štajerskega kot vzorec doma razpoložljivih zalog, pa je imelo ceno 3—5 din. Kupčija je bila precej živahna ter so nekateri sadjarji dobro odrezali. V splošnem pa se sedaj sadna trgovina spet popravlja. Povpraševanje za blagom je precej živahno. Cene so čvrste ter imajo tendenco porasta. Najbolj gre v promet eksportno blago, ki pa nima izrazite cene, ki se giblje še vedno od 1 do 1.60 din za kg. Trajne zimske sorte pa se kupčujejo celo po 3 din. Izvoz v Nemčijo je srednje dober, pač pa izvozniki pričakujejo, da bo šlo sedaj precej blaga na jug naše države, od koder so se sedaj pojavili številni kupci, ki sicer nudijo šibke cene, ki pa se bodo v teku časa izboljšale, ker so sadjarji s trajnejšimi sortami precej rezervirani.

Obdonavske države za gospodarsko združitev

Države, ki ležijo ob Donavi, so vse v gospodarskem pogledu enakega značaja. V vseh prevladuje kmetijstvo in vse so navezane na izvoz kmetijskih pridelkov na zapad. Zaradi tega se je že pred več leti porodil načrt, da bi se te države med seboj gospodarsko združile, da si ne bi več konkurirale na inozemskih tržiščih, temveč bi svoje pridelke prodajale po enotni ceni po gotovem načrtu. Sedaj je težnja po ustanovitvi takega gospodarskega bloka zopet oživela, zlasti ker se je tudi Nemčija kot najvažnejši kupec zanj izjavila. Ta blok naj bi sestavljale Jugoslavija, Romunija, Madžarska, Bolgarija in češkoslovaška. Nemci smatrajo, da bi v tem bloku dobila Nemčija odlično orožje za izvedbo svojih načrtov in bi bila v tem bloku zavarovana pred konkurenco drugih industrijskih držav.

Cene zopet rastejo

Iz podatkov Narodne banke je razvidno, da so cene v septembru zopet porastle. Dvignile so se v prvi vrsti industrijskim proizvodom, zlasti obleki in obutvi ter izdelkom iz kovin. Nasprotno pa so cene kmetijskih pridelkov ostale na prejšnji višini, deloma so celo nazadovale. Prizadet je od tega zopet kmečki stan. Porast cen pa beležijo tudi po vseh drugih državah na svetu. Ta porast je posledica velikih političnih pretresanj, ki smo jih zadnje čase doživeli.

Lesna trgovina

V normalnih časih je jeseni glavni čas za lesno trgovino. Skladišča se takrat praznijo, sklepajo se prodaje za domači in inozemski trg, skratka v lesni trgovini vlada splošna živahnost. Letos pa žal ni tako kot je bilo v dobrih časih pred leti. Kljub temu pa je nekoliko bolje, kakor smo v poletju pričakovali. Zboljšanje pa je predvsem posledica v zmanjšanju zaloga, ki so se v nekaterih krajih Slovenije zelo skrcile.

Izvoz našega lesa je letos znatno nazadoval v Anglijo, zmanjšal se je izvoz v Italijo in Madžarsko, izvoz v Nemčijo in Grčijo je ostal približno na lanski višini. Velike nade polagajo naši lesni trgovci na pogajanja z Madžarsko, ki so se nedavno vršila ter se bodo še nadaljevala. Naši zastopniki so zahtevali predvsem povečanje našega izvoza za mehki les. Zahtevali so tudi ukinitve gotovih taks, ki ovirajo izvoz. Madžarski zastopniki pa so izrazili željo, naj bi se zagotovil njihovim žagam tudi uvoz jugoslovanskega okroglega lesa.

Denar

Sedaj so v veljavi sledeči uradni tečaji za inozemski denar: 1 napoleon 305 din, 1 angleški

funt 238 din, 1 ameriški dolar 43.80 din, 1 nemška marka 14 din, 1 belga 7.40 din, 1 pengő 8.60 din, 100 francoskih frankov 130 din, 100 švicarskih fr. 1000 din, 100 italijanskih lir 228 din, 100 češkoslovaških kron 149 din, 100 bolgarskih levov 44.50 din, 100 romunskih lejev 32 din.

Hmelj

Četudi so še neprodane zaloge letošnjega pridelka v prvi roki že zelo pičle, je kljub temu v preteklem tednu trajalo živahno zanimanje in povpraševanje nespremenjeno dalje. Ponovno je prišlo do različnih zaključkov ter so se tudi cene nadalje učvrstile in se je za boljše blago in najboljše plačalo tudi do 33 din za kg. Zaključna tendenca je čvrsta.

V Nemčiji je trgovina s hmeljem šele sedaj oživela. Ker je Nemčija dobila z Zatecem okrog 7200 hektarjev novih hmeljnikov, je postala s tem največji producent kvalitetnega hmelja na svetu. Nemške pivovarne plačujejo sedaj za 50 kg hmelja 125 mark. Na Češkem je postalo sedaj mestice Louny središče hmeljske trgovine. Povpraševanje za kvalitetni roudniški hmelj na Češkem je veliko ter se giblje cene med 600—700 kronami za 50 kg.

Konji

Na zadnjem sejmu v Ptujju se je živahno trgovalo tudi s konji. Prodajali so se konji po kakovosti od 600 do 4500 din, žrebeta pa od 500 do 2000 din komad.

Slinavka in parkljevka

Glasom zadnjega izkaza banske uprave se je pojavila slinavka in parkljevka v Sloveniji na novo v okrajih Celje (občine: Dobrna, Nova Cerkev in Velika Pirešica), Laško (občine: Jurklošter, Laško in Sv. Krištof), Slovenjgradec (občine:

Slovenjgradec ter Velenje) ter Šmarje pri Jelšah (občine: Polje ob Sotli, Planina pri Sevnici, Sv. Peter pod Sv. gorami in Šmarje pri Jelšah). Skupno beleži izkaz, da je okuženih v vsej Sloveniji po stanju z dne 10. oktobra 372 dvorcev, od tega v okraju Dolenja Lendava samem 326.

Goveja živina

Na zadnjih sejmih se je opazilo padanje cen tako goveje živine kakor svinj. Cene so bile sledeče: Ptuj: voli 4.25—5.50 din, krave 2.50—3.75, bikci 3.50—5 din, junci 3—4 din, telice 4—5 din. — Kranj: voli 6.25, 6 in 5.25 din, telice 6.25, 6 in 5 din, krave 5.50, 5 in 4.50 din, teleta 7 in 6.50 din. — Šmarje: voli 4.50—5.50, 3.50—4.50 in 2.50 do 3.50 din, telice 4.50—5.50, 3.50—4.50 in 2.50 do 3.50 din, krave 4.50, 3.50 in 2.50 din, teleta 6.50 in 5.50 din.

Sejem plemenskih bikov v Velikih Laščah

Na sejmu plemenskih bikov je bilo prignanih 72 bikov sivorjave-pasme od članov posameznih zvinorejskih organizacij dolenske selekcijske zveze. Prodanih je bilo 54 bikov za znesek 153.150 din. Cena bikov je bila po kvaliteti od 7—11 din za 1 kg žive teže. Banska uprava vrhavske banovine v Banjaluki je kupila 25 bikov, banska uprava drinske banovine v Sarajevu pa 5 bikov. Okoliške zvinorejske organizacije so kupile 6 bikov, 18 bikov pa so pokupile domače občine in zasebniki s podporami banske uprave in okrajnih kmetijskih odborov.

Svinje

Na sejmu v Ptujju je bilo prignanih 274 komadov svinj, prodanih pa 90 komadov, cene so pa bile: prasci 6—12 tednov po 80—165 din komad, pršutarji 7—8 din kg žive teže, plemenske svinje 7 din. — Na Gorenjskem se prodajajo špeharji po 9—10 din, pršutarji pa po 8.50 din kg žive teže, mladi pujski 7—8 tednov stari so po 140 do 200 dinarjev komad.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Nakup posestva, ki je v solastnini treh oseb. J. K. Neko posestvo je v solastnini dveh sester in brata. Brat ima baje sestri »v kleščah«, da ne morejo svojih tretjin prodati in so baje pristljene odstopiti jih njemu za mal denar. — Sestri lahko svobodno prodata svoji tretjini Vam (seve, ako nista prevzeli s posebno pogodbo obveze, prodati jih bratu, kar pa ni verjetno). Ako sestri, odnosno Vi kot kupec ne bi hoteli bivati in gospodariti z bratom in ako delitev v naravi ni mogoča ali vsaj ne brez znatnega zmanjšanja vrednosti, ali ako se z bratom ne boste mogli glede delitve sporazumeti, boste pač morali zahtevati tako zvano civilno delitev. Ako brat ne bo pristal na prostovoljno dražbo, boste morali pač ta način razdružitve doseči sodnim putem, in sicer v nepravdnem postopku. Po pravomocnosti zadevne odredbe se bo vse posestvo prodalo na dražbi, izkupiček pa razdelil med solastnike. — Razdružitev se more solastnik upirati le z ugovorom, da je čas za prodajo potom sodnih dražb neugoden. — Za Vas bi bilo priporočljiveje, da sestri dosežeta razdružitev in sodno dražbo in potem Vi nastopite kot kupec vsega posestva. Tako bi si Vi prihranili plačilo prenosnih taks ob prvem nakupu dveh tretjin.

Odprava vrinjenega brata iz hiše. Isti. V hišo, ki je v solastnini dveh sester in mlajšega brata, je slednji vrinil proti volji sester starejšega brata. Sestri bi se ga radi iznebili, zlasti, ker jih strahuje in grdo nastopa. — Sestri lahko zahtevata odstranitev starejšega brata iz hiše, ako se je res vsellj proti njuni volji. Ako ne bo šel zlepega, naj ga najprej tožita na odstranitev in po pravomocnosti sodbe izvršnim putem dosežeta njegovo odstranitev.

Pokojnina občinskih tajnikov. Jožip R. Bili ste občinski tajnik od leta 1905 do 1910 in po končani vojni do komasacije občin. Vprašate, ali Vam pritiče pokojnina in kako bi jo mogli doseči. — Predvsem bi morali ugotoviti, kaj je določala glede pravice do pokojnine službena pogodba, ki ste jo sklenili svoj čas z občino, odnosno eventualna službena pragmatika. Ako ni bilo določeno da je z Vašo službo zvezana pravica do pokojnine ali da to pravico dosežete, kadar Vam poteče predpisani poskusni čas ali začasna služ-

ba, tedaj ste bili podvrženi pokojninskemu zavarovanju in sicer od 1. januarja 1909 naprej (o prekinitvi od leta 1910 do končane vojne, ko niste bili v službi). Predpostavljamo, da ste izvrševali pretežno duševno delo, to je pisarniško službo. Bila je dolžnost Vaše službodajalke-občine, da Vas prijavi v zavarovanje Pokojninskemu zavodu za nameščence in plačuje zavarovalne prispevke, odnosno se z Vami dogovori glede tega plačevanja. Ako je službodajalka to svojo dolžnost opustila, je dolžna v primeru, ako ste že nesposobni za opravljanje svoje službe, to je, če bi Vam bila — ako bi bili v redu zavarovani — renta (pokojnina) takoj priznana in izplačevana, vplačati kritno glavnico; ako pa zavarovani primer še ne bi bil nastopil, pa bi morala plačati premijsko rezervo. Višino pokojnine, odnosno kritne glavnice ali premijske rezerve bi Vam izračunal Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani, ako mu sporočite višino plače, ki ste jo sprejemali posamezna leta in eventualnih službenih prejemkov v naravi od 1. januarja 1924 naprej. V dosego plačila pa bi morali — ako ne boste mogli stvari zlepega urediti — nastopiti sodno (tožbeno) pot zoper službodajalko-občino. Ako dobite ubožno spričevalo, lahko prosite, da se Vas oprostijo plačila taks in da se Vam v primeru potrebe postavi brezplačno odvetnik kot zastopnik revnih.

Spor zaradi meje njiv; oranje v loku in v ravni črti. J. K. Pokojni oče je posedoval več njiv, ki so se 50 let orale vedno v loku. Po očetovi smrti je nekaj njiv pripadlo sinu, nekaj hčeram. Sin orje sedaj v ravni črti, češ, da mapa tako kaže; hčerke bi zaradi tega zgubile precej zemlje. Sin je postavil po svojem in brez vednosti hčera nekaj mejnikov, ki so se pa izgubili. — Hčerke-lastnice njiv naj predlagajo določitev meje v ne-spornem postopku. Tam naj navajajo vse to, kar ste Vi v svojem pismu, in če bodo to tudi dokazale, ni dvoma, da bo sodišče mejo določilo tako, kot se je njive hasovalo, oziroma oralo 50 let. Odvetnik ni potreben in bi ga moral v vsakem primeru plačati tisti, ki bi si ga najel. Inženirja prav nič ne potrebujeta, geometra pa tudi ne. Povabil ga bo sodnik po svoji uvidevnosti. Stroške postopka (sodne komisije, geometra, eventualnih pričnin) trpe stranke po meri svojih mej.

Sprejem v orožniško službo. Naročnik. Zanimajo Vas pogoji za sprejem v navedeno službo. So sledeči: 1. da ste jugoslovanski državljan; 2. da ste odslužili rok v stalnem kadru v glavnih vrstah orožja, vojske ali mornarice; 3. da ste telesno in duševno zdravi in najmanj 164 cm visoki; 4. da ste samski ali vdovec brez otrok ali sodnijsko ločen od žene brez otrok; 5. da ste neoporečnega vedenja in neomadeževane minulosti; 6. da niste starejši od 30 let; 7. da ste zmožni čitanja in pisanja; 8. da se pisмено obvezujete ostati pri orožništvu najmanj tri leta in služiti tam, kamor Vas bodo odredili; 9. da Vam državna služba, ako ste bili v njej, ni prestala pred vstopom v orožništvo po točkah 1., 2., 7., 9. ali 10. člena 104. zakona o uradnikih. — Prošnjo lahko oddaste najbližji orožniški postaji in kadar koli; za sprejem v orožniško službo se namreč ne razpisujejo natečaji, marveč se orožništvo dopolnjuje iz dobrovoljcev. Prednost imajo podčastniki stalnega kadra.

Prijava prodaje vina. Marija P. roj. A. Dve- ma osebama ste dali par litrov vina »za zahvalo«. Nekdo Vas je pa lažno ovadil, da ste prodali 13 veder vina. — Ko boste zaslišani, povejte vse po pravici, kako je bilo in navedite potrebne dokaze. Vedite pa, da je bila Vaša dolžnost, tudi ako ste le par litrov vina dali za zahvalo, izročiti dotičnima osebama kontrolni list. Banovinske trošarine sicer od podarjenega vina ni treba plačati, pač pa skoro gotovo občinsko. Morda Vas z ozirom na Vašo starost in ako je bil to prvi tak primer, ne bodo kaznovali, ako Vas pa bodo, pa se pravočasno pritožite ali pa prosite za milostno odpustitev kazni. — Ako bi Vas hoteli kaznovati zaradi prodaje 13 veder vina, Vam morajo seve to dejanje najprej dokazati; lažna ovadba še ne zadošča. — Ako Vas kličeta na odgovor dve oblasti, povejte to obema, da ne bo zaradi istega dejanja teklo dvojno postopanje.

Samorodna trta in finančna kontrola. M. K. Vprašujete, ali je samorodna trta pod finančno kontrolo, ker Vas je nekdo ovadil, da ste dali nekaj vina te trte neki tretji osebi in Vam groze s kaznijo. — Vsako spravijanje vina samorodnih trt v promet je kaznivo po zakonu o vinu. Tudi ako ste tako vino dali staremu dobrotniku za darva, je to spravijanje v promet. — Res ni predpisano, da bi morali pri oddaji šmarnice prevzemniku dati kontrolni list in ga finančne kontrole niti ne sprejemajo, to pa le iz razloga, ker je spravijanje šmarnice v promet prepovedano po zakonu o vinu. Ako pa šmarnico kljub temu spravite v promet, Vas poleg kazni po zakonu o vinu zadene še dolžnost plačati banovinsko in občinsko trošarino ter kot trošarinsko kazen še enkratno banovinsko in dvojno občinsko trošarino. Prosite, naj Vam kazen odpuste zaradi neznanja zakonskih predpisov (kar pa nikakor ni kazen izdjučujoč razlog!).

Oblast zabranjuje delo kovaču-samouku. I. I. Ste kovač-samouk, imate malo kovačnico in bi radi včasih delali tudi za druga, da bi si tako odslužili vprežno živino, ki si jo morate najemati za obdelavo svojega malega posestva. Oblast Vam pa prepoveduje vsako delo, čeprav bi Vi bili pripravljene plačevati davek od zasluzka, odnosno dohodkov. Vprašate, ali imamo kak zakon, ki urejuje delo obrtnikov-samoukov. — Za sebe, odnosno svoje gospodarstvo lahko svobodno opravljate kovaška dela, za druge osebe pa ne, razen zastoj. Ako bi hoteli izvrševati kovaška dela tudi za druge proti odmeni (odsluznjo živine in podobno), bi morali imeti zadevno oblastno dovoljenje. Slednje pa ne morete dobiti, ker ste samouk in Vam torej manjka predpisana učna doba, pomočniški in mojstrski izpit. — Ako bi delali proti odmeni za druge, Vas sme oblast kaznovati, ni pa upravičena prepovedati Vam delo za sebe.

Nezakonska mati. Ste mati in varuhinja otroka, čigar nezakonski oče je hlapec, ki je sedem let služil pri neki posestnici, s katero je imel — da prepreči izvršbo, odnosno rubež plače — dogovor, da mu ne bo dajala plače v denarju, marveč vse potrebno v naravi in pozneje enkrat prevzitek. Ko je posestnica posestvo izročila neki sorodnici, slednja ni hotela nezakonskega očeta vzeti na prevzitek in bi mu morala plačati 6000 din odpravnine. Del te terjatve ste Vi kot varuhinja zaručili v plačilo dolžne alimentacije. Tretjedolžnica (omenjena sorodnica-prevzemnica) se o zarubljeni terjatvi ni izjavila, ko ste jo pa na plačilo te terjatve tožili, si je najela odvetnika in ugovarja, da ona nezakonskemu očetu ničesar ne dolguje, marveč, da mu je 6000 din dolžna plačati posestnica-izročiteljica. — Izid pravde je odvisen od dokaza, ali je prevzemnica prevzela obvezo, plačati nezakonskemu očetu 6000 din. Ako se Vam tega ne bo posrečilo dokazati, bo tožbeni zahtevek zavrnjen. Stroškov nasprotnega odvetnika, odnosno pravde ne bo treba plačati Vam, marveč bodo naloženi v plačilo Vašemu otroku, za škodo, ki mu jo je tožili v njegovem in ne v svojem imeju. — Ako ste pri izvršilnem sodišču predlagali ob vložitvi izvršilnega predloga, naj sodišče hlači zavezančevemu dolžniku (prevzemnici), naj se o zarubljeni terjatvi izjavi, tedaj je imenovana prevzemnica odgovorna Vam, odnosno zahtevajoči stranki, to je Vašemu otroku, za škodo, ki mu jo je prizadejala s tem, da se ni izjavila. — Čim bi se izkazalo, da ima nezakonski oče terjatev le zoper bivšo posestnico, vložite nov izvršilni predlog in zarubite to terjatev napram slednji. — Ako bi nasprotni odvetnik zarubil terjatev Vašega otroka (v plačilo svojih stroškov iz izgubljene pravde), ugovarjajte nedopustnost izvršbe, češ, da gre za alimentacijsko terjatev.

Našim malčkom

Matjažek

43

Junaškega Slovenca povest v slikah

Obstali so in ga vprašali, od kod in kam. Odgovoril je, da je doma v dolini reke, ki se imenuje Sava, in da se vrača v domačo deželo. Dolgo so se posvetovali. Končno so

sklenili, da bodo potovali skupaj, toda nekoliko spremenjeno.

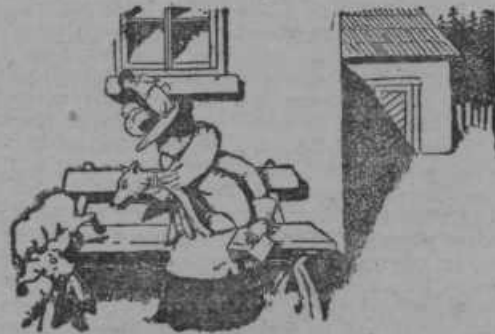

Oče Roban je poveznil na obrito glavo, ki bi ga utegnila izdati kot suznja, visok laški klobuk. Zaprl je oči in Matjažek ga je vodil kot slepca od hiše do hiše. Ljudje so ju pomilovali in jima nosili darov, kruha, sadja in drobiža. (Konec sledi)

Pasji roman

Gospa čita in pride do klopi.

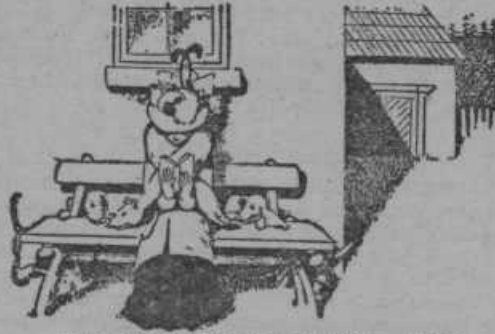
Z nagačeno lisico preplaši »mufijac

»Mufic odbeži, gospa pa se zadovoljno smeji

Čez čas se priplazi »mufic s tovarišem nazaj in

vsak od ene strani zagrabita — lisico

in jo vlečeta, da je groza, gospa pa kriči...